

hovich mentorjih. Med predstavljenimi predavanji smo bili priča nekaterim teoretičnim simulacijam naravnih procesov na izbranih testnih poligonih, kjer so bili ti predstavljeni le na kartah, brez enega samega izmerjenega terenskega podatka. Vede o Zemlji brez stika s kamninami in sedimenti? Pri tem gotovo ne gre za temeljno znanost, kot tudi ne za normalno znanost v Khunovem pomenu, temveč zgolj za opravičevanje obstoja nekaterih raziskovalnih skupin in pomembnosti njihovih vodij. Pri tem se seveda lahko vprašamo, kaj počno recenzenti teh projektov? Več kot očitno je, da gre za relativno zaprte kroge znotraj posameznih disci-

plinarnih ved, ki se zagovarjajo in podpirajo med seboj.

Kljub vsemu ostaja kongres Evropskega geoznanstvenega združenja pomemben dogodek, ki znova in znova pritegne. Čeprav gre za obilico dogodkov lahko kritičen opazovalec in poslušalec zlahka loči zrnje od plev ter tako pride v stik s pomembnimi znanstvenimi dosežki. Glede na bližino Dunaja pa čudi relativno slaba zastopanost slovenskih raziskovalcev. Kongres na Dunaju je priložnost za merjenje utripa na področju aktualnih raziskav in za vzpostavljanje mednarodnega sodelovanja, ki nam tako zelo manjka.

2. Trienalni simpozij Naravne nesreče v Sloveniji

Neodgovorna odgovornost

25. 03. 2011 Ig in 26. 03. 2011 Idrija

Mihael BRENČIČ

Oddelek za geologijo, NTF, UL, Privoz 11, SI-1000 Ljubljana; e-mail: mihael.brencic@ntf.uni-lj.si
Oddelek za hidrogeologijo, Geološki zavod Slovenije, Dimičeva ulica 14, SI-1000 Ljubljana

V letošnjem letu je že drugič potekal simpozij Naravne nesreče, ki ga je organiziral Geografski inštitut Antona Melika v soorganizaciji Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje, Urada za seizmologijo in geologijo, Rudnika živega srebra Idrija, Geološkega zavoda Slovenije in Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Sestavljen je bil iz dveh dogodkov, dogodka posvečenega splošnim vidikom naravnih nesreč v Izobraževalnem centru RS za zaščito in reševanje na Igu in dogodka, posvečenega petstoti obletnici največjega potresa na Slovenskem, ki je znan tudi pod imenom Idrijski potres. Ta dogodek je spremljala tudi republiška vaja civilne zaščite Potres 2011.

Naravne nesreče so posledica številnih naravnih pojavov, ki se vezani na dogajanja v ozračju, na endogene zemeljske procese ali pa na kombinacijo teh dogodkov. Zaradi tega se z naravnimi nesrečami soočajo in ukvarjajo številne stroke, ki segajo tako na humanistično družboslovna polja, kot tudi na polja naravoslovja in tehnike. Tako je simpozij Naravne nesreče eden redkih znanstvenih in strokovnih dogodkov v Sloveniji, kjer razprava poteka ne le na interdisciplinarnem nivoju, temveč tudi na transdisciplinarni ravni. S tem dobiva simpozij tudi širši pomen, saj na svojevrsten način omogoča komunikacijo med sicer zelo raznovrstnimi strokami.

V zadnjih desetletjih smo priča rasti škod, ki so posledica naravnih nesreč, priča smo rasti števila in obsega naravnih nesreč, spreminja pa se tudi odpornost in odzivnost družbe na te dogodke. Če je prisotno bolj ali manj jasno izraženo soglasje o naraščanju povprečnih temperatur ozračja, so prisotna razhajanja o razumevanju ostalih spremljajočih pojavov. O tem, kaj je vzrok za naraščajoče trende ni splošnega znanstvenega in družbenega konsenza. Dežurni krivec za vse dogodke so podnebne spremembe. V kakšni meri so te spremembe posledica spremenljivosti klime in

v kakšni meri posledica človekovih vplivov, je še vedno pomemben del široko zasnovanih razprav. Vse te dileme so bile zelo jasno izražene tudi med prvim dnevom simpozija.

Prvi simpozijijski dan je bil sestavljen iz dveh sklopov. V prvi sklop lahko uvrstimo številna predavanja, v drugi sklop pa okroglo mizo. Predavanj je bilo preveč, da bi jih lahko vse poimensko našli. Razdelimo jih lahko v več skupin. Glavna, najbolj številčna skupina, se je vrtela okoli septembrskih poplav v letu 2010. Sledila jim je skupina predavanj o potresih in spremljajočih pojavih. Poleg teh predavanj so bila predstavljena še predavanja o geografskih vidikih naravnih nesreč, o plazovih, o sušah, o naravnih nesrečah v gozdovih in o modeliranju naravnih nesreč. Zaradi velikega števila predavanj, je trpel diskusijski vidik simpozija. Žal je potrebno tudi zapisati, da so bila nekatera predavanja, prav po akademsko, namenjena sama sebi.

Med predavanji je bila organizirana vodena okrogla miza, na katero so povabili številne eminentne strokovnjake. Beseda je tekla o strategijah prostorskega razvoja s stališča varstva pred naravnimi nesrečami, o odpornosti družbe na naravne nesreče, o družbeni učinkovitosti in razumevanju naravnih danosti in o izobraževanju. A razpravljalci so se vrteli okoli že znanih dejstev in ugotovitev ter ponavljali že večkrat povedano. Navkljub začetnemu naboju ni bilo jasno, kaj je bil cilj okrogle mize in kakšna je bila osrednja, ožja tema tega dogodka. Zavedanje o prisotnosti in problemu naravnih nesreč je prisotno, tega ni potrebno ugotavljati ponovno, problemi povezani z naravnimi nesrečami so vezani na razumevanje njihovega nastanka na zmanjševanje posledic in preventivo.

Drugi simpozijijski dan se je od prvega zelo razlikoval. Predavatelji so bili vabljeni in osredotočeni le na en sam dogodek, potres leta 1511. Dogodek imenovan tudi Anno Domini 1511, je potekal na

gradu Gewerkenegg v Idriji, po predavanjih pa sta ministra za okolje in prostor in ministrica za obrambo v muzeju odprla še istoimensko razstavo. Predavatelji so najmočnejši zgodovinski potres na Slovenskem predstavili iz več vidikov, tako naravoslovnega, kot tudi zgodovinskega. Po otvoritvenih govorih je Blaž Komac v uvodnem predavanju predstavil različne vidike naravnih nesreč. Sledilo je predavanje Ine Cečič in sodelavcev o novih dognanjih v zvezi s potresom. Predstavljena je bila natančna analiza številnih ohranjenih arhivskih virov iz tedanjega časa, tako iz območja Slovenije, kot tudi iz arhivov sosednjih držav. Dognanja, ki so bila predstavljena niso temeljila zgolj na zgodovinskih dejstvih, temveč so bila interpretirana tudi s seizmološkega vidika in umeščena v prostor. Tako smo tudi v Sloveniji dobili študijo naravnih pojavov iz preteklosti, ki svoje podatke črpa iz arhivskih virov, interpretira pa jih z naravoslovnimi orodji. Sledilo je predavanje zgodovinarja Matevža Koširja o takratnih kulturno zgodovinskih razmerah v širšem prostoru, ki je na zanimiv način osvetlilo družbeni kontekst v katerem se je potres zgodil in na posreden način tudi to, zakaj se je spomin na potres ohranil na način, kot ga poznamo danes. Tudi naslednje predavanje o Idriji v začetku 16. stoletja, ki ga je predstavil Rafael Bizjak, je bil zelo privlačno. Po naslovu sodeč bi pričakoval podrobno poročilo predvsem o zgodovinskih dejstvih, toda predavatelj nam je orisal razvoj naselja Idrija v prostorski simulaciji skozi katero je predstavil nastanek zapornega plazu pod Obločnikom, ki se je sprožil kot posledica potresa in ki je povzročil nastanek poplavnega jezera ter preplavitev velikega dela ozemlja današnje Idrije. Drugi del predavanj je imel večji poudarek na

naravoslovnih vidikih potresov. Jože Čar in Andrej Gosar sta predstavila geološki kontekst Idrijskega preloma in prve osnutke paleoseizmoloških analiz. V naslednjem predavanju je Mladen Živčič s sodelavci predstavil katalog potresov ob Idrijskem prelomu in seizmološko interpretacijo teh dogodkov. Sklepno predavanje Petra Suadolca je bilo posebno presenečenje. Strukturo Zemlje in nastanek potresov je predstavil skozi svojo filatelistično zbirko. Predavanje ni bilo zgolj predstavitev naravnih pojavov vezanih na potrese, ki so prikazani na poštnih znamkah, bilo je zanimivo predvsem zaradi načina, kako je predavatelj iz drobnih sličic in priložnostnih žigov uspel naplesti izredno zanimivo poljudnoznanstveno predavanje. Predavanj o Idrijskem potresu se je udeležilo veliko poslušalcev, domačinov iz Idrije, dvorana je kar pokala po šivih. Žal je bilo prisotnih le nekaj udeležencev simpozija prvega dne, ki so tako zamudili izreden kulturni in intelektualni dogodek.

Celoten simpozij Naravne nesreče je bil zelo dobro podprt tudi z gradivom. Že pred začetkom dogodka je organizatorjem uspelo pripraviti zbornik referatov prvega dne z naslovom Neodgovorna odgovornost, ki je izšel tako v tiskani obliki, kot tudi na elektronskem nosilcu. Hkrati s tem je izšla tudi posebna številka Idrijskih razgledov, ki so v celoti posvečeni na simpoziju predstavljenim dognanjem o Idrijskem potresu. Udeležence so organizatorji založili tudi z nekaterimi drugimi tiskovinami. Simpozij Naravne nesreče je bil organiziran zgledno, za kar gre organizatorjem in soorganizatorjem vsa pohvala. Upajmo, da bo tudi naslednji simpozij, čez tri leta, prav tako intelektualno izzivalen, kot je bil tokratni.

Letna skupščina Slovenskega združenja za geodezijo in geofiziko

Polona VREČA

Institut "Jožef Stefan", Odsek za znanosti o okolju, Jamova cesta 39, SI-1000 Ljubljana, Slovenija;
e-mail: polona.vreca@ijs.si

V Ljubljani je 27. januarja 2011 na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo potekala redna letna skupščina Slovenskega združenja za geodezijo in geofiziko (SZGG), v okviru katere je bilo organizirano tudi strokovno srečanje z naslovom »Raziskave s področja geodezije in geofizike – 2010«. Srečanja se je udeležilo 27 članov SZGG.

Na letošnji skupščini so bila najprej podeljena priznanja in sicer, S. Petanu iz področja hidrologije in J. Rošerju iz področja seizmologije (<http://www.fgg.uni-lj.si/sugg/>). Sledilo je kratko poročilo predsednika združenja J. Rakovca. Sekcije v okviru združenja povezujejo zelo različne profile strokovnjakov od hidrologov, seizmologov, geologov, oceanografov, meteorologov do geodetov, kar nakazuje na interdisciplinarnost združenja. Zato so bila v skladu z najavo na skupščini januarja 2010, tekom leta 2010 organizirana štiri predavanja in sicer: P. Suhadolca o seizmologiji naše bližnje okolice, B. Grisogona o mehanizmi

burje, D. Koracina o modeliranju transporta atmosferskih polutantov ter J. Rakovca o močnih in dolгих nalivih, ki so se zgodili tudi jeseni 2010 in povzročili v Sloveniji obsežne poplave. Organizacija takšnih predavanj je zaželena tudi v bodoče, saj omogoča boljše spoznavanje problematike, s katero se ukvarjajo člani posameznih sekcij.

V okviru združenja deluje sedem sekcij, ki jih vodijo M. Kobold (Sekcija za hidrologijo), A. Gosar (Sekcija za seizmologijo in fiziko notranjosti Zemlje), P. Kralj (Sekcija za vulkanologijo in kemijo Zemlje), V. Malačič (Sekcija za oceanografijo), N. Žagar (Sekcija za meteorologijo), B. Stopar (Sekcija za geodezijo) in R. Čop (Sekcija za geomagnetizem). Vodje posameznih sekcij so podali kratka poročila o delu v preteklem letu, ki so dostopna tudi na <http://www.fgg.uni-lj.si/sugg/>.

Sledilo je strokovno srečanje, na katerem je osem predavateljev predstavilo svoje raziskovalno delo. S. Šebela nam je predstavila klimatske